

Stockholms kommun
Stadsledningskontoret
105 35 STOCKHOLM

Distriktet i Stockholm
Agneta Karlström, 010-730 9037

ANK TILL NORRMALMS
STADSDELSFÖRVALTNING

2013-12-05

Dnr 14-599/2013

Delgivning

35740

Förbud mot upplåtelse enligt 7 kap. 7-8 §§ arbetsmiljölagen och föreläggande enligt 7 kap. 7 § arbetsmiljölagen

Ert org.nr	212000-0142
Arbetsställe	Vasen äldreboende (vård- och omsorgsboende)
Besöksadress	Kadettgatan 2, Stockholm

Beslut

Arbetsmiljöverket förbjuder er vid vite av 4 000 000 kronor att efter den 1 december 2017 upplåta era lokaler, vid ovanstående arbetsställe, för bedrivande av omvårdnadsarbete om inte följande villkor är uppfyllda.

1-2. Toaletter/hygienutrymmen

1. Det ska finnas ett fritt arbetsutrymme om minst 0,8 meter vid sidan om toalettstolen, där arbetstagaren måste utföra arbetsmoment som innebär kraftutövning eller där arbetstagare behöver huka eller böja sig ned. Det ska dessutom finnas ett fritt utrymme för de hjälpmedel som behöver användas i hygienutrymmet så att dessa kan passera och manövreras.

Se 5 och 6 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2012:2) om belastningsergonomi. Se även 4 och 53 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2009:2) om arbetsplatsens utformning.

2. Bredden på dörröppningar ska vara minst 0,9 meter.

Se 5 och 6 §§ AFS 2012:2 samt 4, 46 och 53 §§ AFS 2009:2.

Upplysning:

Med fritt arbetsutrymme och fritt utrymme avses att arbetstagaren ska kunna utföra sina arbetsuppgifter/manövrera och passera med hjälpmedel utan att de hindras av väggar, dörrposter, fasta möbler eller annan fast monterad utrustning.

När arbetstagare ska passera mellan handfat och toalett behövs där ett fritt utrymme om minst 0,6 meter.

3. Överlåtelse av lokaler

Vidare förelägger Arbetsmiljöverket er, vid vite av 2 000 kronor, att meddela oss om era lokaler vid ovanstående arbetsställe överläts eller på annat sätt övergår till att drivas av annan fysisk eller juridisk person. Namn, organisationsnummer och adress på den som har övertagit lokalerna ska anges.

Kravet att ni ska meddela oss om ovanstående lokaler överläts eller på annat sätt övergår till annan person gäller till dess att vi avslutar ärendet.

Se 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen.

Viktigt

Om ni bryter mot förbudet eller föreläggandet kan detta medföra att förvaltningsrätten, efter ansökan av Arbetsmiljöverket, dömer er att betala vitet.

En upplåtare har, enligt 7 kap. 8 § jämförd med 3 kap. 13 § arbetsmiljölagen, skyddsansvar för lokal, markområde och utrymme under jord, som har upplåtits för arbete eller personalutrymme. Trots att vi nu ger er viss tid att uppfylla villkoren i vårt beslut har ni ändå kvar ert skyddsansvar. Ert skyddsansvar gäller oavsett om Arbetsmiljöverket har fattat beslut mot er eller inte.

Skäl för beslutet

Ni upplåter lokalerna till Attendo Sverige AB, som driver verksamheten på uppdrag av er. Fastigheten ägs av Micasa Fastigheter i Stockholm AB, som upplåter lokalerna till er.

Den 13 december 2012 inspekterade Arbetsmiljöverket ert arbetsställe och lade då märke till vissa brister i arbetsmiljön. I ett inspektionsprotokoll med tillhörande bilaga som lämnades direkt till arbetsgivaren på arbetsstället samma dag beskrev vi bristerna. Vi ställde också krav på att arbetsgivaren skulle redovisa sina åtgärder för att avhjälpa bristerna vid ett uppföljande inspektionsbesök.

Vid våra uppföljningar den 25 mars 2013 och den 21 maj 2013 har det visat sig att följande brister som rör lokalerna finns kvar.

Hygienutrymmen/toaletter

Vasen är ett omvårdnads- och demensboende med totalt 78 platser i fyra plan. Varje plan har två enheter. 22 av lägenheterna är tvårummare/dubbletter. Många av de boende har stora omvårdnadsbehov. Enligt uppgift av verksamhetschef Anneli Saarinen den 30 september 2013 behöver för

närvarande 20 boende hjälp av två arbetstagare inför eller vid toalettbesök. 32 boende är i dagsläget helt rullstolsburna.

Vid uppföljningsbesöket den 25 mars 2013 begärde Arbetsmiljöverket att arbetsgivaren skulle komplettera sina uppgifter angående Vasens hygienutrymmen/toaletter. Arbetsgivaren Attendo Sverige AB skriver i sitt svar till Arbetsmiljöverket den 15 april 2013 att "två huvudtyper av badrum finns på Vasen" och hänvisar till ritningar och en skiss som bifogades svaret. Arbetsgivaren skriver vidare i sitt svar att inget av dessa badrum uppfyller de mått som krävs då man utför arbete med boende där. Arbetsgivaren har vid det uppföljande inspektionsbesöket den 21 maj 2013 kompletterat måttuppgifterna på ovan nämnda skiss, angivna i centimeter, och redovisar där hur lägenheternas hygienutrymmen/toaletter är utformade. Kopia av skissen bifogades underrättelsen om eventuellt föreläggande och förbud som skickades till er den 16 oktober 2013. Av skissen framgår att utrymmet vid ena sidan om toalettstolen är 30 cm och att utrymmet vid den andra sidan 106 cm. Måttet mellan handfat och vägg är 30 cm. Framför toalettstolen är utrymmet 98 cm. I anslutning till enheternas allrum finns andra hygienutrymmen/toaletter. Där är, enligt skissen, utrymmet vid båda sidor om toalettstolen 107 cm och framför toalettstolen 110 cm.

Arbetsgivaren har tagit fram en handlingsplan för arbete i hygienutrymmen/toaletter och/eller vid säng, mot bakgrund av att utrymmena är trånga. I denna anges bland annat att "förflyttning från rullstol till hygienstol ska ske utanför badrum där ordentligt med utrymme finns. Hygienstolen backas sedan in i badrummet". Vidare anges att "den boende ska hjälpas med tvätt/hygien från den sida där det finns ordentligt med plats. I badrum A och B är minsta mått mellan toalettarmstöd och vägg 93 cm. Tvättfat görs i ordning och ställs på denna sida innan brukare går in i badrummet".

När det gäller trånga dörröppningar har arbetsgivaren identifierat skade- och klämrisker för sina arbetstagare eftersom utrymmet är trångt. Arbetsgivaren har uppgett att dörröppningarna är c:a 83 cm och att arbetstagarna "hamnar i vägen när den boende ska svänga runt med rullator".

Genom en skrivelse den 16 oktober 2013 har ni fått möjlighet att yttra er i ärendet enligt 17 § förvaltningslagen. Ni har yttrat er och sagt att ni instämmer i att lokalerna vid Vasen inte uppfyller kraven i Arbetsmiljöverkets föreskrifter, men att planeringsförutsättningarna är komplexa. Ni menar att det vore olyckligt att "alltför snart forcera fram och genomföra omflyttningar eller andra drastiska förändringar för de boende eller medarbetarna." I skrivelsen anges en ikraftträdandetidpunkt för ett eventuellt upplåtelseförbud till den 17 januari

2017. Ni föreslår att Arbetsmiljöverket flyttar fram tidpunkten för eventuellt förbud två år.

Arbetsmiljöverket gör följande bedömning

1. Arbetstagare inom vård och omsorg är särskilt utsatta för risker för belastningsbesvär och belastningsskador. De skador som uppstår kan vara av akut karaktär eller kan utvecklas under en längre tid. Akuta ryggsmärtor i samband med plötsliga överbelastningar samt smärtor i rygg och nacke efter längre tids ogynnsam belastning är bland de vanligaste skadorna bland dessa grupper.

Inom omsorgsvården finns en mängd arbetssituationer som kräver åtkomlighet för att arbetstagarna ska kunna ge stöd och hjälp vid toalettbesök. För att arbetstagaren ska kunna arbeta med en god arbetsteknik vid förflyttnings-situationer ska det finnas ett fritt arbetsutrymme, om minst 0,8 meter, så att arbetstagarna utan hinder kan röra sig och arbeta med tyngdöverföringar både bakåt, framåt och i sidled. Det behöver också finnas ett fritt arbetsutrymme så att arbetstagaren utan hinder kan böja sig framåt, nedåt och huka sig vid toalettstolen. När en boende behöver hjälp från båda sidor om toalettstolen vid toalettbesök behöver det finnas ett fritt arbetsutrymme på båda sidor om toalettstolen. Vid en förflyttning från/till rullstol och toalettstol behövs minst 1,0 meter fri bredd vid sidan om toalettstolen för att ha plats för arbetstagarna att manövrera in rullstolen mot toalettstolen. Framför toalettstolen ska det finnas ett utrymme om minst 1,3 meter för att kunna vända exempelvis en hygienstol eller en rullstol.

Hälsotillståndet för boende som inte behöver sådan hjälp som anges ovan vid inflyttning kan snabbt försämrats så att hjälpbehovet och hjälpmedelsbehovet ökar väsentligt.

2. Dörröppningar ska tillåta passage utan att arbetstagare riskerar att klämma sig när hjälpmedel körs igenom dessa. För passage med börda, städvagn eller rullstol genom dörröppning behövs normalt en fri bredd om 0,8 - 1,0 meter. Fri bredd 0,9 meter motsvarar standardkarm K 10. Dörröppningarna i Vasens lägenheter är enligt era uppgifter c:a 83 cm. Det är oklart om det redovisade måttet är ett karmmått eller om måttet inbegriper dörrbladet när dörren är öppen. Arbetsmiljöverket bedömer att öppningen är för trång för att arbete i omsorg om äldre i olika hälsotillstånd och med olika grader av hjälpbehov ska kunna ske utan risk för skada.

Dörren till hygienutrymmet/toaletten finns direkt till höger alternativt vänster innanför lägenheternas entrédörrar. En försvårande omständighet när arbetstagare ska hjälpa boende att passera är att dörrarna finns så nära varandra och att dörren till hygienutrymmet/toaletten öppnas utåt. Dörren till hygienutrymmet/toaletten täcker i öppet tillstånd entrédörren. Detta medför att man först måste passera dörren och sedan öppna den, och även vissa svårigheter att svänga runt den öppna dörren, t ex då arbetstagare är stöd till någon boende som är ostadig. Bristerna innebär risk för ogynnsamma arbetsställningar och arbetsrörelser samt klämskador.

Hygienutrymmena/toaletterna vid Vasen uppfyller inte ovan angivna mått. Arbetstagarna utför nu arbete i delvis för trånga utrymmen, vilket medför risk för belastningsbesvär och skador för dem. Så länge som bristerna finns kvar är lokalerna inte lämpliga för den verksamhet som bedrivs där. Arbetsmiljöverket anser, med anledning av riskerna för ohälsa vid arbete i lokalerna, att tidpunkten för förbudets ikraftträdande inte kan flyttas fram så långt som till 2019.

3. Överlåtelse av lokaler

Arbetsmiljöverkets erfarenhet är att lokaler, som vi har tillsynsärenden på, ibland överläts eller på annat sätt övergår till att drivas av annan fysisk eller juridisk person, utan att vi får kännedom om detta. Det får till följd att de krav/villkor som vi har ställt mot den ursprungliga upplåtaren inte gäller mot den nya fysiska eller juridiska personen som äger lokalen.

Arbetsmiljöverket anser därför att det finns skäl att meddela de beslut som är angivna i denna skrivelse. Förbuden och föreläggandet bör förenas med viten som kan bestämmas till skäliga belopp enligt ovanstående.

Begäran om svar

När villkoren är uppfyllda ska ni meddela Arbetsmiljöverket. Se 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen. Vår beteckning på ärendet bör anges på meddelandet.

Hur man överklagar

Den som vill överklaga Arbetsmiljöverkets beslut ska skriva till Förvaltningsrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till Arbetsmiljöverket (adressuppgifter, se sidfot sidan 1).

Överklagandet ska ha kommit in till Arbetsmiljöverket inom tre veckor från den dag, då den som överklagar fick del av beslutet.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Hemligt telefonnummer behöver dock uppges endast om rätten begär det. Om klaganden är en juridisk person ska istället anges organisationens juridiska beteckning, organisationsnummer, postadress och namn och telefonnummer till en kontaktperson på företaget. Det ska framgå av överklagandet var den klagande kan nås för delgivning. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till förvaltningsrätten,
2. vilket beslut som överklagas med uppgift om Arbetsmiljöverkets ärendenummer samt dagen för beslutet,
3. vilken ändring i beslutet som begärs och
4. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Om klaganden anlitar ett ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppges sitt namn, adress och telefonnummer.

De som har deltagit i beslutet

Ärendet har avgjorts av biträdande tillsynsdirektör Kresimir Iveskic i närvaro av jurist Lennart Adern efter föredragning av arbetsmiljöinspektör Agneta Karlström.

Kresimir Iveskic

Agneta Karlström

Kopia skickad till:

Verksamhetschef Gabriella Rodling, gabriella.rodling@attendo.se
Verksamhetschef Anneli Saarinen, anneli.saarinen@attendo.se
Huvudskyddsombudet Astra Shakir, vast.attendo.stockholm@kommunal.se
Skyddsombudet vid Vasen äldreboende, Kadettgatan 2, 113 33 STOCKHOLM
Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Box 172 11, 104 62 STOCKHOLM
Norrmalms stadsdelsförvaltning, norrmalm@stockholm.se